

olyanformán, hogy ezt a rejtett gondolatot csak a közönség érthesse meg, nem pedig az, akivel a szereplő beszél. »Hamlet«-ben van egy pár ilyen dialógus s az ibseni dialógus akárhányszor nem egyéb, mint a kimondott szavak mögött lappangó folytonos félreszólás. De ha a modern technika a monológgal együtt a félreszólást is kiküszöbölte: nincs az a félreszólás, amelyet egy igazi színész el nem tud úgy mondani, hogy illuziót keltsen s természetesen hasson.

(Dr. Hevesi Sándor.)

»Felsőbbek engedelmével.« Így kezdődik a legtöbb régi keletű vidéki magyar színlap. Eredete 1790-ból való.

Felsődabas pestmegyei községben 1837. szept. 7-én Balogh István társulata járt. Többek között előadták a »Botesinálta doktor« c. Molière-vígjátékot és a »Romeo és Juliá«-t is.

Felsült szerelmesek, dráma, írta: *Shakespeare*. 1867-ben lefordította Rákosi Jenő, de nem került színre.

Felszedni a bérletet. Az a proceszszus, midőn a bérletszerző színházi titkár vidéki helyeken a bérlőközönségtől átveszi az előlegezett helyárakat.

Felújítás, franciául: reprise (ejtsd: röpriz), valamely ismert, már játszott darabnak újra való színrehozatala, esetleg új betanulás alapján. Leginkább szezon végén történik, amidőn már teljesen új darabot nem akar az igazgatóság bemutatni, ilyenkor egy kedvelt régi darabot vesznek elő, amelyet *felújítás*-szóval jelölnek meg. (V. ö. Felelevenítés. — Reprise.)

Felvételi vizsga. Az Országos Színeszegyesületben történő színészvizsga, melyet minden év június havában tartanak a tanács tagjai előtt. A vizsga sikere szerint a jelentkezőt egy vagy két évi gyakorlatra bocsátják. (Lásd: Gyakorlatos színész címszót is.) A F. intézményét 1883. október havában hozták érvénybe. Ekkor főkéllékül a jelentkezőtől megkivánták, hogy egészséges és ép legyen, csinos alakkal, tiszta organummal, kifejező szemmel bírjon és kellő intelligenciát is ki-

vántak. Ehhez járult még legalább négy középiskola elvégzése és megfelelő tehetőség. A nőket 15—20, a férfiakat 16—26 éves korig vették fel.

Felvidéki színikerület. (Lásd: Észak-magyarországi színikerület.)

Felvigyázó (fölvigyázó) az ügyelő (L. o.) neve a Pesti magyar theatrális társaságnál, 1813-ban. Latinosan: *Inspiciens*. (L. o.)

Felvinczy György, színműíró, sz. 1648-ban, *Tordán*. Az unitáriusok kolozsvári gimnáziumában tanult, hol 1672-ben senior volt, majd nem egy évig és itt tanuja volt az ú. n. iskolai-drámák előadásának (L. o.), majd Torockón tanítóskodott. Azután többfélehez fogott, de mindenütt üldözte a szerencsétlenség; végre arra a gondolatra jött, hogy színtársulatot alakít. Az engedélyt 1696. október 1-én meg is kapta I. Lipóttól, azonban előadásairól csak szóhagyomány maradt fenn, még pedig, hogy színpadul a hiút (vagyis nyitott elejű padlást) használta és a közönség az uccáról nézte a játékot. Hol és mikor halt meg, nem tudjuk. Nevezetes munkája a »Comico-Tragoediá«-ja, melyet még a színiengedély elnyerése előtt, 1693-ban kiadott. Pluto és Jupiter villogását tárgyalja.

Felvonás. A színdarabnak az a része, melyre az egységes cselekmény tagozódik. Latinosan *actus*, régi magyaros alakja: végzés. A felvonás-szót már Teleki Ádám használja (1772) »Cid«-jében, mely »fölvonásokra« oszlik. Előbb Faludinál »Constantinus Porphyrogenitus«-ban »Végzés« a felvonás neve; még előbb *rész*-nek mondták. A felvonás-szót Simay Kristóf is használja (1788): »Váratlan Vendég« című »Víg-ságos Játéká«-ban, mely »Három Felvonás«-ra oszlik. A szó a német *Aufzug*-ból származik és rögtön általános lett. A szót ismeri Soós Márton színész (L. o.), aki a »Magyar Penelope, avagy az állhatatos szeretet példája« c. munkája címlapján ezt írja róla: »Víg Játék Öt Fel-Vonásokban«.

Felvonásköz. Azon kis idő, mely alatt a díszítő-munkások átváltoztatják a színpadot a következő felvonásra. Ugyanekkor